

**Відео-звернення Федерального президента
Франка-Вальтера Штайнмаєра
перед концертом «За свободу й мир. Концерт
Берлінського філармонічного оркестру в Палаці
Бельв'ю»
27 березня 2022 року**

Дорогі гості! Цього недільного ранку я щиро вітаю всіх в Палаці Бельв'ю та всіх, хто дивиться нас зараз зблизька або здалеку. Я радий, що Берлінський філармонічний оркестр під керуванням чудової Нодоки Окисава разом із Євгеном Кісіним зіграють для нас сьогодні вранці. Відразу хочу щиро подякувати директорці Андреа Цічман і всім учасникам за те, що ви зробили це можливим у такий короткий час. Тим більше я шкодую про те, що моя дружина і я через захворювання на коронавірус не можемо особисто бути тут. Ми обидва також шкодуємо через те, що Кирил Петренко був вимушений напередодні відмовитися від участі через хворобу. Я знаю, що він хотів би бути тут сьогодні вранці. І ми бажаємо йому швидкого одужання.

Шановні пані та панове! Кожен із вас відчуває вже зараз, ще до того, як прозвучать перші ноти, в умовах якого напруження проходить цей концерт, або іншими словами: які антагонізми він виявляє.

Тут – ця урочисто освітлена зала, тут – музиканти й глядачі, святково вбрані й у передчутті чудової музики. Картина гармонії, картина мирної культури, картина сповненої спокою неділі.

І тут же, з іншого боку – привід для цього концерту: жорстока, нелюдяна, загарбницька війна проти України, що порушує всі норми міжнародного права. Тут – мужня та запекла боротьба українського народу за свободу й самовизначення. Тут – жахи війни, тут – загиблі й поранені, все нестямне руйнування, цілеспрямовані атаки на мирне населення.

І тут – мільйони людей, які мусять втікати, які під градом російських ракет залишають свою рідну Батьківщину, передусім

жінки й діти, які кидають своїх чоловіків, синів і батьків у невідомості. Десять мільйонів людей, якщо не більше, перебувають у пошуках захисту. Лише це горе є катастрофою, якої не було в Європі з часів Другої світової війни.

Це – жахливі дні й тижні. Усі ми приголомшені, ми обурені тим, що відбувається в Україні.

Багато хто в Німеччині хоче щось робити, хоче проявити свою солідарність і своє співчуття. І багато хто робить це, особливо надаючи допомогу біженцям: пожертвами, підтримкою під час прибуття до Німеччини або розміщенням біженців у своїх домівках. Я вдячний за це все.

Але тут є ще дещо. Багато людей, також у нас, бояться. У старших людей прокидаються глибокі, жахливі спогади, у молодших – страх перед жахом, який ніколи не вважався можливим: в Європі точиться війна. Велика ядерна держава хоче пригнобити й зруйнувати сусідню країну. Яка лежить від нас на відстані, меншій за дві години перельоту.

Я розумію страх у нашій країні. І я не можу просто приборкати його. Ніхто не може зробити цього. Але – ми можемо дещо протиставити цьому страху: нашу обороноздатність і нашу солідарність, нашу волю до миру й віру у свободу й демократію, від яких ми ніколи не відступимося, які ми завжди будемо захищати!

Я добре знаю: Сама по собі віра у свободу й демократію не зупинить жодного танку. Але я знаю і таке: жодний танк ніколи не зможе зруйнувати цю віру. Жодна армія, жодний репресивний режим не є сильнішим за силу свободи й демократії, яку випромінюють душі й серця людей. Ні в Україні, ні в нас, ніде.

Після мого обрання 13 лютого я сказав: «Пане Путін, не треба недооцінювати силу демократії!» Сьогодні ми знаємо: він недооцінив її! Він недооцінив силу, мужність і любов українок і українців до свободи, а також згуртованість і рішучість наших союзів, НАТО та Європейського Союзу.

Тим більше, дорогі гості, я звертаюся до нас самих і до наших співвітчизників. Зараз ми повинні спиратися не на страх, а на те, що ми можемо й мусимо протиставити йому – силу свободи й демократії! Ми знаємо, за що ми стоїмо, і ми знаємо, що ми маємо захищати. Наші серця гаряче б'ються проти несправедливості цієї війни, а наші голови мають залишатися холодними, усвідомлюючи нашу відповідальність. Зараз йдеться саме про це.

Сьогоднішній концерт із українською, польською та російською музикою передусім продемонструвати нашу солідарність із людьми в Україні і з біженцями. Доля біженця спіткала й великого українського композитора Валентина Сильвестрова, який зараз досяг поважного віку 84 років. Я радий і вдячний за те, що він сьогодні тут і що його

твір прозвучить першим. Щиро вітаю Вас, шановний пане Валентин Сильвестров!

Цей концерт Берлінського філармонічного оркестру є знаком свободи й миру – спільним знаком митців, які походять із Німеччини й України, з Росії та Білорусі. У вашій позиції проти цієї злочинної війни йдеться про людяність, а не походження. А тому: бережімося від ворожості без розбору й не піддаємося псевдоісторичному, націоналістичному божевіллю Путіна! Ми не допустимо, щоб ненависть Путіна перетворилася на ненависть між народами й між людьми, зокрема в нашому власному суспільстві!

Будь ласка, подумаємо про це зараз, коли після Сильвестрова й Шопена звучатиме музика двох великих російських композиторів Чайковського й Шостаковича, до речі, кому як не Дмитру Шостаковичу якнайкраще були відомі жахи тоталітаризму у власній країні?

І, нарешті, цей концерт може й повинен стати для нас натхненням. Він може й повинен ще раз надати нам нових сил. Сил, які так потрібні нам! Адже несправедливість цієї війни стосується і нас, вона не може залишитися без відповіді. Ми не можемо дистанціюватися, стиснувши плечима. Більшість людей у Німеччині відчуває це з усією ясністю та з готовістю нести тягар.

Потрібна не лише наша людська солідарність. Німеччина разом зі своїми союзниками й надалі підтримуватиме мужню боротьбу українок і українців за свою країну. Ми надаватимемо допомогу для оборони від цього жорстокого нападу. І ми запровадили жорсткі санкції, що мають унеможливити Росії продовження її руйнівної і нелюдської політики. Ці жорсткі санкції неминуче внесуть сум'яття й завдадуть шкоди, зокрема і нам. Ми повинні бути готовими до того, щоб витримати це, якщо наша солідарність – це не просто порожні обіцянки, якщо ми серйозно ставимося до неї.

Так, для Німеччини також настають важчі дні. Дні, що змінюють світ, що змінюють нас, мабуть, швидше, ніж ми вважали за можливе. А правда в тому, що перед нами ще багато випробувань. Попри всі сьгоднішні дипломатичні зусилля щодо закінчення війни, наша солідарність і наша підтримка, наша витривалість, а також наша готовність до обмежень будуть потрібні нам ще тривалий час.

Але не втрачаймо впевненості. Можливо, цими важкими тижнями, що лежать попереду, нам допоможе згадка про те, що сказав у своїй промові з нагоди отримання Премії миру чотири десятиріччя тому великий гуманіст Лев Копелєв, який народився в Києві: «[...] Люди доброї волі є, звісно, у всіх країнах світу, люди різних народів і положень, різних конфесій і світоглядів, але однієї доброї волі».

Ви, митці з України, з Росії, Білорусі і Німеччини, ви виступаєте сьогодні, виходячи саме з цієї доброї, спільної волі. І, як сказав Лев Копелев далі: «Усі вони мають сили, що можуть і мають бути витривалішими і дієвішими, ніж усі бомби й ракети. Треба лише навчитися усвідомлювати й використовувати їх».

Лев Копелев аж ніяк не був наївним. Він сам пережив і настраждався від жахів Радянського Союзу. І так, як знав це він, знаємо і ми, що перед лицем війни сили доброї волі не є єдиним, на що ми можемо покладатися. Але ми маємо знати, на що ми можемо сподіватися і за що ми боремося. Підтримка сил миру музикою, надання нам усім мужності для того, що лежить перед нами – саме це роблять цього ранку музиканти Берлінського філармонічного оркестру. І я дякую вам за це.